POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

VEČERNIK

Leto XIV. Štev. 12 | TELEFON UREDNIŠTVA: 25—67 UPRAVE: 25—67 in 28—67 POSLOVALNICA CELJE Prešernova 5. tel. 250 POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409 | Maribor, torek 16. januarja 1940 | NAROČNINA NA MESEC Prejeman v upravi ali po pošti 14 din, dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din | Cena din 1·—

Angleške garancije Švedski in Norveški?

V Berlinu so baje dobili informacije, da so garancije v načelu že sklenjene — Napetost med Skandinavijo in Sovjetsko zvezo kljub demaršam in pojasnilom dalje narašča

RIM, 16. januarja. Ass. Press. **Po vesteh iz Berlina je Nemčija dobila informacije, da je angleška vlada v načelu že sklenila dati Švedski in Norveški garancije za njuno obrambo v primeru, ako bi bili napadeni s strani tretjega, ali bi zaradi nadaljnjega mednarodnega razvoja bili prisiljeni uplesti se v vojno. Garancijska izjava bo najbrže že v prihodnjih dneh tudi javno objavljena. Ako je ta informacija resnična, potem zatrjujejo v Berlinu, da se bo položaj na severu v prihodnjih dneh močno poostril. Nemčija ne bo dovolila, da bi se ustvarjale na njenem severu nove sovražne fronte.**

NAPETOST MED ŠVEDSKO, NORVEŠKO IN SSSR

LONDON, 16. januarja. Exchange Telegraph. **Napeto razmerje med Sovjetsko zvezo in Švedsko ter Norveško se stalno poostruje.** Sovjetski uradni protest v Stockholmu in Oslu proti pisanju švedskih in norveških listov, ki napadajo sovjete in se zavzemajo za aktivno pomoč Finski ter podpiranje Finske s strani obeh sosed, kakor tudi napad sovjetskih letal na švedsko ozemlje, **vzbuja vedno večjo zaskrbljenost.** Švedska in norveška vlada sta sicer na sovjetsko protestno noto odgovorili, da nista z ničimer kršili nevtralnosti, ker je pisanje tiska, ki je svoboden, zasebna zadeva, kakor je zasebna zadeva tudi odhajanje prostovoljcev na Finsko, **toda odgovor v Moskvi ni zadovoljil. V Londonu spremljajo zato z največjim zanimanjem nadaljnji razvoj razmerja med Sovjetsko zvezo ter Švedsko in Norveško.**

PO FINSKI PRIDE NA VRSTO SKANDINAVIJA?

CURIH, 16. januarja. Stockholmski dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da je Stalin zahteval ob priliki nemško-sovjetskega podpisa pogodbe, da se **Sovjetski zvezi prepusti popolna nadoblast nad baltskimi državami in Finsko.** V tem je tudi razlog, da je Nemčija že od vsega začetka svetovala Finski, naj se s Sovjetsko zvezo mirno sporazume in ugodi njenim zahtevam. Baltski diplomati, ki so bili v Moskvi ob času pogajanj, zatrjujejo, da so jim Rusi že takrat povedali, **da Sovjetska zveza mora dobiti v svoje roke severne atlantske luke in da je od tega cilja ne more nič odvrniti. Ako Sovjetska zveza premaga in zasede Finsko, bo stavila takoj Švedski in Norveški podobne zahteve, kakor jih je stavila baltskim državam, odnosno Finski, preden je nastal oboroženi spopad.**

NORVEŠKI IN ŠVEDSKI PROTEST V MOSKVI

OSLO, 16. jan. Reuter. **Norveška vlada je naročila svojemu zastopniku v Moskvi, naj energično protestira zaradi kršitve norveške meje po sovjetskih letalcih, ki so leteli 12 do 14 km nad norveškim ozemljem.** Neko sovjetsko letalo se je ob norveško-finski meji celo spustilo na norveška tla in po kratkem odmoru spet odletelo preko meje.

STOCKHOLM, 16. jan. DNB. Švedska telegrafska agencija javlja, **da bo poslaništvo Švedske v Moskvi protestiralo zaradi včerajšnjega bombardiranja otoka Kalaksa.** Predsednik švedskega Rdečega križa princ Karel je preko radia objavil, da je prva švedska sanitetna kolona Rdečega križa, ki je bila poslana na Finsko, blizu južne fronte že v akciji. V kratkem bo poslana druga švedska sanitetna kolona na severno finsko fronto. Švedski Rdeči križ je zbral 1,250.000 švedskih kron za nabavo sanitetnega materiala.

Rusi zmetali 2000 letalskih bomb na Finsko

Včeraj je že četrti dan bombardiranja finskih mest — Na frontah zatišje, razen v odseku Petrozavodska, kjer se še bijejo boji med Finci in Rusi

HELSINKI, 16. jan. Reuter. **Sovjetska letala so včeraj že četrti dan zaporedoma bombardirala odprta finska mesta. Finsko uradno poročilo pravi, da je to pravi val terorizma proti otrokom, bolnišnicam in delavskim okrajem. Pristanišče Turku, ki služi za dovoz materiala z juga, je bilo težko bombardirano. Sovjetska letala so priletela s svojih estonskih baz. Finsko poročilo pravi dalje, da so sovjeti napadli s 300 do 400 letali. Napadi so imeli namen zastrašiti finsko prebivalstvo. Misli se, da so od ponedeljka sovjetska letala vrgla nad 2000 bomb. Med zadetimi objekti so tudi tri bolnišnice, sovjetsko poročilo pa pravi, da so sovjetski letalci napadali samo vojaške objekte. Boji med pehotama so bili v sektorju Petrozavodsk ter Uhta in Repoli.**

MOSKVA, 16. jan. Stefani. Poročilo generalnega štaba leningrajskega vojnega okrožja pravi: **Včerajšnji dan ogledniška delavnost na sektorjih Murmanska, Uhte in Repolija. Na nekaterih točkah tudi streljanje strojnic. Na sektorju Petrozavodska se nadaljujejo boji pehote. Na Karelski ožini delavnost ogledniih oddelkov poleg slabega topniškega ognja. Sovjetska letala so na več krajih bombardirala železniška vozlišča in vojaške objekte.**

STOCKHOLM, 16. jan. Švedska brzojavna agencija. Predsednik švedskega Rdečega križa princ Karol je imel govor po radiu, v katerem je med drugim povedal, da je prva ambulanca, ki jo je poslal švedski Rdeči križ na Finsko, že v polnem delu v bližini južne fronte. Druga ambulanca s 30 vozovi in 127 zdravniki in bolničarji je pripravljena oditi še ta teden na severno finsko fronto.

ŽENEVA, 16. jan. Vlada Iraka je javila Zvezi narodov, da bo moralno podprla akcijo za pomoč Finski. Obenem obžaluje, da ji zaradi gospodarske krize ni mogoče nuditi tudi materialno podporo.

ARITA
novi zunanji minister Japonske

Sestava nove Jonajeve japonske vlade

Njen namen je opustiti dosedanjo orientacijo v zunanji politiki in kreniti na nova pota v smeri zbližanja z demokratskimi državami Evrope in Amerike

TOKIO, 16. jan. Havas. Vlada admirala Jonaja je sestavljena naslednje: **zunanji minister Arita, notranji minister grof Kodama, finance Sakurausi, vojni minister general Hata, mornariški minister admiral Jošida, pravda Kumura, promet Matsuno** (član ortodoksne stranke Sijukaj), **minister za transporte Katsu** (član stranke Meneeito), **kolonije general Kaiso,** bivši **poveljnik korejske vojske, trgovina Filuvira,** znani **finančnik, poljedelstvo Sivada. Agencija Domej javlja, da so poveljniki vojne mornarice odločili, da bodo izločili admirala Jonaja iz aktivne službe, čim bo prevzel predsedstvo vlade.**

TOKIO, 16. jan. Havas. Vsi listi naglašajo, da pomeni sodelovanje Jonaja in Arite v novi vladi tendenco Japonske k **čim tesnejšemu sodelovanju med njo, USA, Anglijo in Francijo. Japonska naj bi tako opustila politiko, naklonjeno Nemčiji in sovjetski Rusiji. Nova vlada bo storila resne napore za zbližanje z USA ter postavila trgovinske odnošaje obeh držav na solidno osnovo.** Dne 26 t. m. bo potekel dosedanji trgovinski sporazum Japonske z USA, zato bo vlada storila vse, da se tozadevni stiki obnove in poglobe. Politični krogi naglašajo, da se je novi predsednik vlade prav zato obdal z odličnimi finančnimi in gospodarskimi sodelavci. Novi trgovinski minister je znan po svojih zvezah z japonskimi finančniki, notranji minister pa je vodja zmerne struje v senatu. Novi finančni minister bo prevzel nalogo, da brani v parlamentu veliki proračun za vojsko. Dva generala in dva admirala dajeta vladi močno oporo v vojaških krogih. General Koiso je bil glavni činitelj pri okupaciji Mandžurije, parlamentarno podporo pa zagotavljajo štirje predstavniki strank v vladi.

Nobenih novih sestankov pred Beogradom

RIM, 16. jan. Stefani. Pred sestankom stalnega sveta Balkanske zveze pravijo italijanski listi v svojih poročilih iz Beograda, da smatrajo v vseh balkanskih prestolnicah kot gotovo, **da bo ob tej priliki prišla do izraza želja odločilnih činiteljev, ki iskreno zavzemajo za ohranitev miru v Podonavju in na Balkanu in za to, da se akcija teh držav uskladi z miroljubnimi nameni italijanske akcije.** S tem bo, pravi turinska »Stampa«, **odprta pot za politično in gospodarsko sodelovanje, na čemer dela italijanska diplomacija.** Pričakuje se, da bodo madžarsko-jugoslovanska trgovinska pogajanja v kratkem končana s sklepom nove pogodbe. Vesti nekega londonskega lista, da bo v kratkem v Rimu sestanek zunanjih ministrov Italije, Madžarske in Romunije, **ponatiskujejo italijanski listi z največjo rezervo, kakor tudi vse vesti da bi utegnili biti pred tem še kaki drugi podobni politični sestanki, ki naj bi pripravili teren za rešitev madžarsko-romunskih spornih vprašanj.** V svojih poročilih iz Berlina pa naglašajo italijanski listi, da je švicarski tisk z nezaupanjem zabeležil vest bukareštanskega dopisnika »United Presse«, da je Italija zahtevala od Turčije koncesije, da sme organizirati v Sinopi, Trapecuntu in še nekaterih turških pristaniščih na Črnem morju svoja vojaška oporišča. **Ta vest ima le namen ustvarjati med Italijo in Turčijo ozračje nezaupanja, in to prav v času, ko se zaupanje med Ankaro in Rimom postopoma obnavlja.**

S strani Bolgarije ni nevarnosti

ANKARA, 16. januarja. United Press. V ankarskih političnih krogih se izražajo o madžarsko-italijanskih razgovorih in njihovih sklepih zelo povoljno. **Za Turčijo predstavlja zanimanje Italije za Balkan in njena politika za preprečitev predora boljševizma dvojno gotovost. Anglija in Francija sta v tem pogledu z Italijo popolnoma istega mnenja, tudi to je za Turčijo važno.** Kar tiče Menemendžoglovih razgovorov v Sofiji, o katerih je bila izdana z bolgarske strani zelo povoljna izjava, se zatrjuje, **da z bolgarske strani na Balkanu ni treba pričakovati nobenih komplikacij, ker kaže Bolgarija nasproti Romuniji isto usmerjenost, kakor Madžarska po nasvetu Italije.**

Velika požarna katastrofa na Japonskem

TOKIO, 16. januarja. DNB. **V Sizuoku, 300 km zahodno od Tokia, je nastal strahovit požar, ki je uničil 200 hiš, železniško postajo in vse šole. Požar se je zaradi vetra razširil s strahovito naglico. Po sedmih urah požara je bilo okoli 300 mrtvih, a verjetno je, da je pri tej katastrofi še več ljudi izgubilo življenje. Tvarna škoda še ni ugotovljena, a je izredno velika. To je največja požarna katastrofa, ki jo je Japonska doslej doživela.**

Maribor, 16. januarja.

Nad dvajset let je trajala stalna sovražna napetost med republiko Poljsko in republiko Litvo. Povzročal jo je spor za Vilno. Litvanci so ves ta čas zatrjevali, da je mesto litvansko, in v litvanski ustavi je bilo, kljub temu, da je pripadalo dejansko Poljski, ves ta čas označeno kot »litvanska prestolnica«. Ta spor je zavzel tako ostre oblike, da se med Litvo in Poljsko sploh niso vpostavili ne diplomatski ne trgovski in celo ne prometni stiki. Železniške proge in ceste, ki so vodile iz Litve na Poljsko, so Litvanci na meji razdrli. Po razdrtinah je zrastla trava. Dolgih 20 let so Poljaki mirno trpeli to stanje, dasi je bila Litva nasproti Poljski, tako po površini kakor po številu prebivalstva, prav neznatna državica. Šele nekaj mesecev pred pričetkom sporov z Nemčijo, so se Poljaki odločili za demonstracijo, ki je razmerje spremenila. Pod pritiskom koncentracije poljskih čet na litvanski meji se je Litva vdala, vpostavila s Poljsko diplomatske stike, popravila železnice in ceste in obnovila promet.

Ko je izbruhnil krvavi konflikt med Poljsko in Nemčijo, je Litva sicer ostala nevtralna, prav tako tudi potem, ko je v vojno posegla Sovjetska zveza, toda takoj nato je dvignila svoj glas in terjala, naj bi se pri delitvi poljskega državnega ozemlja upoštevale tudi njene aspiracije na Vilno in okolico. Na podlagi pogajanj s Sovjetsko zvezo v Moskvi, kamor je Litva poslala svojo delegacijo, ji je bilo Vilno končno vendarle prepuščeno, zato pa je morala dovoliti sovjetom, da so ustanovili v Litvi svoja vojaška oporišča. Po daljšem oklevanju so sovjeti Vilno tudi dejansko izročili Litvi. Kakšni so bili vzroki, ki so napotili Moskvo do te nenavadno širokogrudne odstopitve, sprva ni bilo povsem jasno, to so pokazale šele informacije novejšega časa.

Dasi so Litvanci vseh dvajset let trdovratno zatrjevali, da je Vilno po narodnosti litvansko, se je nazadnje vendarle izkazalo, da so imeli prav Poljaki, ki so temu odločno oporekali. Že prihod sovjetskih čet v mesto je pokazal, da prebivajo v njem ne samo Poljaki, ampak tudi odločni poljski narodnjaki. Vilno je bilo edino poljsko mesto, katerega prebivalstvo je imelo toliko poguma, da je javno demonstriralo in protestiralo proti sovjetski okupaciji in poseglo celo po oboroženi obrambi. Odpor je bil brezobzirno strt, toda Sovjetska zveza je izgubila navdušenje za priključitev mesta s tako odločnim poljskim prebivalstvom. To je bil dejanski vzrok, zakaj je postala Moskva naenkrat nasproti Litvi tako širokogrudna in ji je mesto odstopila.

Litvance je sprejelo Vilno mirno, toda dostojanstveno. Že takoj po prihodu litvanskih čet so morali Litvanci sami ugotoviti, da je v Vilnu komaj 5 odstotkov Litvancev in da so vsi ostali zavedni in odločni Poljaki. Tem Poljakom se je pridružilo še okoli 25.000 poljskih beguncev iz onega dela Poljske, ki ga je zasedla sovjetska vojska. Mesto, ki je štelo prej nekaj nad 200.000, je tako narastlo na več ko 230.000 prebivalcev, a od tega komaj 10.000 Litvancev. Popolnoma poljsko je bilo tudi dijaštvo na srednjih šolah in na univerzi. Posebno to dijaštvo je povzročalo skupaj s svojimi profesorji Litvancem hude preglavice. Sprva so Litvanci pustili vse pri starem, toda v zadnjih tednih so se odločili za metode, ki spominjajo na najbolj brezobzirno raznarodovanje. Odpustili so vse poljsko uradništvo in nameščenstvo, učitelje, profesorje in ravnatelje ter postavili svoje. Tudi univerza je bila politvanjena. V vseh uradih in šolah je bila uvedena litvanščina kot edini dovoljeni uradni in učni jezik. Pričelo se je trebljenje in zatiranje Poljakov v velikem stilu.

Poljsko prebivalstvo Vilna se ni moglo več upreti proti tem metodam z orožjem, ker mu je bilo odvzeto, zato je pa poseglo po pasivni rezistenci. Šole, od ljudskih do visokih, so ostale naenkrat prazne. Litvanski učitelji in profesorji čakajo zaman na šolarje in dijake. Redno poslujeta samo dve ljudski in ena srednja šola z litvanskimi učenci in dijaki. Prav tako bojkotira poljsko prebivalstvo vse druge politvanjene ustanove. Poljska odločnost je v tem pogledu tako vztrajna, da greni Litvi vse veselje nad »osvobojenjem« tega svojega »glavnega mesta«, v katero pa sedež litvanske vlade le ni bil prenešen. Prestolnica je ostal in bo po vsej priliki ostal še dalje Kaunas.

S priključitvijo Vilna je dosegla mala Litva uresničenje svojih dolgoletnih trdovratnih želj, v zasedenem mestu pa so Litvanci osovraženi tujci, in med Poljaki in Litvanci je nekdanje nasprotstvo le še povečano ter spremenjeno v sovraštvo, ki bi utegnilo imeti kdaj še daljnosežne nasledke. -r.

Pomirljive vesti o Belgiji in Holandiji

V Berlinu zanikajo, da bi imeli kakršne koli sovražne namene ľudi v Parizu ne verujejo v nepričakovane dogodke — V Belgiji 700.000 mož pod orožjem

BERLIN, 16. januarja. DNB. Vesti o vznemirjenju v Belgiji in Holandiji so izzvale v Berlinu splošno začudenje, ker so vsi glasovi o nameri nemškega predora na belgijsko in holandsko državno ozemlje brez vsake podlage. Nemčija ni storila ničesar, kar bi moglo opravičevati take domneve. Zato se zdi, da je vse to le delo Anglije in Francije. To bi se dalo sklepati tudi iz pisanja pariškega »Tempsa«, ki zahteva razširitev vojnega prostora, ker Maginotova črta ne daje nobenih vojnih uspehov. V Berlinu menijo, da gre za provokaciji zaveznikov, da se vojna razširi proti severu. Vest, da je Anglija dala tudi Švedski garancije, bo izzvala, kakor se tu zatrjuje, nove komplikacije.

AMSTERDAM, 16. jan. Reuter. V zvezi z vestmi iz nemškega vira, da sta Anglija in Francija dali povoda za zadnje razburljive dogodke in vojaške ukrepe v Belgiji in na Holandskem, demantirajo na poluradnem mestu to mnenje. Holandska vlada stori svoje sklepe vedno le po lastnem preudarku in svojih informacijah ter ne potrebuje tujih navodil.

PARIZ, 16. januarja. Havas. Vojaški krogi menijo, da tudi koncentriranje nemških čet na belgijski in holandski meji ne ustvarja novega položaja. Zaradi tega izgleda, da gre bolj za nemški diplomatski pritisk, kakor pa za namero kakega vojaškega koraka. Nemško vrhovno poveljstvo bi moglo v 24 urah izvršiti vse za napad, a vse kaže, da ni nobenega takega namena.

BRUSELJ, 16. jan. Reuter. Kljub trenutnemu popuščanju napetosti zagotavljajo politični krogi, da je prezgodaj soditi o vrnitvi normalnega stanja. Treba je v strogi pripravljenosti počakati še tri, štiri dni na razvoj dogodkov, preden bo lahko soditi o pravem položaju.

BRUSELJ, 16. jan. Belga. Belgijska vojska ima sedaj že 700.000 vojakov. Vse javne zgradbe, železnice in mostovi so pod vojaško stražo.

BRUSELJ, 16. jan. Reuter. Vlada je imela v teku noči važno sejo, na kateri je poročal zunanji minister Spaak o trenutnem položaju.

Angleški odgovor na ameriški protest

LONDON, 16. januar. Reuter. Angleški odgovor na protest 21 ameriških držav zaradi vojnih akcij v vodah južnega Atlantika je bil izročen vladam. Velika Britanija naglaša v noti, da ima polno pravico, poseči v boj, kjer so njeni interesi ogroženi. Anglija je bila primorana poseči v akcijo blizu ameriške obale zaradi podvigov nemške vojne mornarice ob njej. Velika Britanija je prepričana, da je tako branila načela pravic narodov ameriške celine kakor angleškega imperija. Spoštovanje ameriške nevtralne cone po Veliki Britaniji zavisi od tega, ali bodo ameriške države še nadalje zalagale nemške bojne edinice s potrebnim gorivom in hrano. Ameriške luke ne smejo služiti za oporišča sovražniku in če bodo ameriške države preprečile bivanje nemških ladij v svojih nevtralnih vodah, bo njihovo nevtralnost spoštovala tudi Velika Britanija. Nemške ladje, ki bi vseeno zašle v ameriško nevtralno cono, naj se internirajo za ves čas vojne.

Angleški letalec potopil nemško podmornico

LONDON, 16. jan. Reuter. Neki angleški letalec je na patruljnem poletu nad Severnim morjem opazil nemško podmornico, ki se je takoj začela potapljati. Letalec je spustil več bomb. Ena je zadela v ... ... je eksplozijo ter nato zračne mehurje na površini morja. Podmornica se je gotovo potopila.

Danes Csakyjev ekspoze v parlamentu

BUDIMPEŠTA, 16. januarja. Havas. — Danes se po štiritedenskem odmoru spet sestane madžarski parlament. Na današnji seji bo zunanji minister Csáky podal poročilo o mednarodnem položaju, zlasti pa o beneškem sestanku.

Madžarska izjava v Moskvi

MOSKVA, 16. jan. MTI. Madžarski poslanik v Moskvi je obiskal namestnika zunanjega komisarja Potemkina in mu podal uradno izjavo, da sestanek grofa Csákyja in grofa Ciana v Benetkah ni bil naperjen proti nikomur, torej tudi ne proti Sovjetski zvezi. Madžarska ne pripravlja proti Sovjetski zvezi nobene agresivne akcije.

ANGLEŠKA VOJSKA V FRANCIJI ŠTEJE 280.000 MOŽ

LONDON, 16. jan. Reuter. Vsi vojaški dopusti s fronte so preklicani. Angleška vojska v Franciji šteje nad 250.000 vojakov. Dopusti so bili preklicani zaradi vesti o možnosti nemške invazije Holandske ali Belgije.

V IRANU ZANIKUJEJO

BEIRUT, 16. januarja. Reuter. Kakor poročajo iz Teherana, zanikuje tamkajšnja vlada vesti o zbiranju čet vzdolž severne meje Irana, o čemer so pisali neki tuji listi.

KANADSKO VOJNO POSOJILO

OTTAWA, 16. januarja. Havas. Prvo kanadsko vojno posojilo je imelo uspeh kakor so ga pričakovali vsi politični in gospodarski krogi. Že prvi dan je bilo podpisanih 114.7 miljonov dolarjev, to je 72 odstotkov celokupnega posojila 200 milijonov dolarjev.

NEMCI POTOPILI HOLANDSKO LADJO

ROTTERDAM, 16. jan. Nedcorr. Osem tisoč tonski rotterdamski parnik »Arenskerk« je potopila neka nemška podmornica. Moštvo je rešil neki italijanski parnik.

NEMŠKI PARNIK NASEDEL

OSLO, 16. jan. Havas. Nemški parnik »Rauhenfels« je pri Taloni blizu Trondhjema nasedel. V teku včerajšnjega dne so ga norveške pomožne ladje potegnile spet v morje.

Keres — dr. Euwe $7\frac{1}{2}:6\frac{1}{2}$

AMSTERDAM, 16. januarja. Včeraj je bil tu zaključen šahovski match. Kakor je bilo pričakovati, je Keres zmagal v razmerju $7\frac{1}{2} : 6\frac{1}{2}$. 11. partijo je Keres na svoj rojstni dan izgubil, naslednji dan je 12. dobil. Do zmage je rabil le še pol točke, ki jo je tudi dobil v 13. partiji, ki je končala neodločeno. Poslednjo partijo pa je spet dobil dr. Euwe ter tako zmanjšal naskok svojega partnerja, ni se pa več mogel izogniti končnemu porazu.

Mariborska napoved. Pretežno oblačno in tiho vreme. Temperatura se ne bo mnogo spremenila. Včeraj je bila najvišja temperatura +1.0, danes najnižja —11.4, opoldne —6.0.

BORZA. Curih, 16. jan. Devize: Beograd 10, Pariz 10.04, London 17.72, Newyork $445^{15}/_{16}$, Berlin 178.62, Praha 5.30, Budimpešta 3.35, Atena 3.50, Bukarešta 3.30.

Domači zapiski

Tuji tisk o zagrebških dneh

Pariški »Epoque« piše: Narodno priznanje Hrvatov knezu namestniku Pavlu je sijajna afirmacija narodnega edinstva, ki je bilo ustvarjeno s sporazumom. Sam obisk je simbolično kronanje srbsko-hrvatskega sporazuma, najglavnejša ... notranje politike Jugoslavije in okrepitev države na zunaj. — Bukareški »Universul« meni, da je v težkih prilikah, v katerih zdaj svet živi, postal sporazum med Beogradom in Zagrebom imperativ nacionalnega in političnega življenja. Visoki obisk v Zagrebu je dobil pomen v duhu konsolidacije jugoslovanske države. — Sofijska »Včera« in »Dnes« ... poudarjata, da pomeni sporazum med Srbi in Hrvati najvažnejši dogodek, ki bo imel posledice tako na Balkanu kakor drugod. Doseženi sporazum bo zmagal v Jugoslaviji in se konsolidiral v splošno korist vseh Slovanov. — Tržaški »Piccolo« ugotavlja, da je visoki obisk najvažnejši dogodek notranje evolucije Jugoslavije. Sporazum je s tem svečano zapečaten, nova Jugoslavija bo postavljena na temelje srbske, hrvatske in slovenske individualnosti. Jugoslovanska monarhija svesta si svoje nacionalne funkcije na Balkanu, je po sporazumu okrepljena. Sosedni narodi imajo s tem zagotovilo, da bo Jugoslavija znala izvršiti naloge, ki jih ji nalaga njen prestiž in zemljepisni položaj.

Važne izjave dr. Mačka

V intervjuvu novinarjem je dr. Maček po svečanem sprejemu, prirejenem na čast knezu namestniku Pavlu in kneginji Olgi v banskih dvorih med drugim dejal, da »je bilo višek vsega to, da je knez Pavle ravno v Zagrebu podpisal volivni zakon za sabor. Volitve v skupščino in sabor bodo približno ob istem času razpisane. Verjetno je, da bodo volitve v sabor prej. V sabor bodo volili le tisti, ki so že dopolnili 24. leto. O nadaljnji preureditvi države se bo razpravljalo v novo izvoljeni skupščini. Novi tiskovni zakon je zelo težka stvar. Mi smo tako rekoč v vojnem stanju, tako da se predvsem glede zunanje politike ne more dovoliti, da vsak lahko piše, kar hoče. Zato si razbijamo glave, kako bi sprejeli liberalen tiskovni zakon obenem z garancijo, da tisk ne bi mogel ovirati linije zunanje politike. Moje osebno mnenje je, da s tiskovnim zakonom še malo počakamo in da ublažimo samo dosedanji način cenzure. Narodne manjšine na Hrvatskem bodo enakopravne. Vsak, kdor zbere na ozemlju okrožnega sodišča 100 glasov, lahko brez ozira na politične stranke postavi svojo listo.«

Volitve in stališče opozicije

Linija vlade narodnega sporazuma odgovarja politiki sodelovanja Srbov, Hrvatov in Slovencev v vseh bitnih državnih poslih. Pri opoziciji je pa videti neko vrsto nejasnega nezadovoljstva, ki nima oblike odrejenega političnega programa. Z volivnim zakonom je dana možnost skorajšnjih volitev. Zadržanje politikov in skupin, ki so rezervirani proti sporazumu, bi se moralo zato izpremeniti tako, da bi tudi oni sprejeli sporazum kot edino mogočo sedanjo politiko. Ne moremo razumeti, da bi po 20 letih nesporazuma in nesloge šli politiki opozicije zdaj spet v volivno borbo z geslom proti sporazumu. Treba pa je skupinam opozicije olajšati, da tudi one brez težkoč preidejo k realni politiki, ugotavlja »Delo«, glasilo dr. Laze Markovića.

Prepovedano in zopet dovoljeno društvo

Kakor znano, je bilo Društvo jug. akademikov v Mariboru z odlokom kralj. banske uprave v Ljubljani razpuščeno v septembru l. 1938. Proti temu odloku se je odbor imenovanega društva pritožil na notranje ministrstvo, ki pa je potrdilo odlok o razpustu in odbilo pritožbo kot neosnovano. Akademiki pa niso mirovali in so se s pritožbo obrnili na drž. svet, ki je odlok o razpustu v celoti razveljavil ter zopet dovolil delovanje akademskega društva.

Drugi dan visokega obiska v Zagrebu

Njeg. Vis. knez Pavle in kneginja Olga sta bila povsod deležna velikih simpatij

Zadnje dva dni je čutiti po vsem Zagrebu, da ga je obiskala naša kneževska dvojica. V noči od ponedeljka na torek so bile vse glavne ulice razsvetljene, prav tako pa je bil ves v luči kraljevski dvorec v Mesnički ulici, kjer sta se nastanila **Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga.** Pred dvorcem in po ulicah pa so imeli službo pojačeni odredi Seljačke zaščite na konjih.

Včeraj zjutraj je obiskal knez namestnik pravoslavno cerkev v Preobraženski ulici. Njegov prihod so pričakali pred cerkvijo ministrski predsednik Cvetković z ministri, generaliteto ter voditelji SDS. Knez namestnik Pavle je prišel do cerkve v spremstvu bana dr. Šubašića, pred cerkvijo pa ga je pozdravil v imenu srbske pravoslavne cerkve Vasa Mikašinović s krajšim nagovorom.

Potem ko je pol ure prisostvoval bogoslužju, se je knez namestnik Pavle vrnil v kraljevski dvorec, kjer je ob 11. uri sprejel v avdienco bana Šubašića ter banske prestojnike. Ob tej priliki je knez namestnik Pavle poklonil siromašnemu in nezaposlenemu delavstvu 300.000 dinarjev. Ob 11.45 je sprejel knez namestnik v avdienco predsednika dr. Vladka Mačka, ki so ga spremljali podpredsednik HSS inž. Košutić, glavni tajnik HSS dr. Krnjević ter senatorja Kosanović in Vilder. Ob 11.30 je sprejel knez namestnik Pavle v avdienco hrvatskega metropolita in zagrebškega nadškofa dr. Alojzija Stepinca, četrt ure kasneje pa poverjenika za Zagreb Mata Starčevića.

Popoldne ob 4. uri je bil svečan sprejem v banskih dvorih. Za sprejem je bilo v banskih dvorih preurejenih 20 soban. Knez namestnik Pavle je sprejemal v zlatem salonu, medtem ko so se povabljenci, ministri, hrvatski narodni zastopniki in ostali meščani zadržali v ostalih salonih.

Pri prihodu v banske dvore je pozdravila kneza namestnika Pavla in kneginjo Olgo banova soproga gospa Vlasta Šubašićeva ter jima ponudila po starem slovanskem običaju kruha in soli, kneginji Olgi pa je izročila šopek cvetja. Gospo Šubašićevo so spremljale gospe Mačkova, Šutejeva, Andresova, Smoljanova, Krbekova in Starčevićeva.

Zvečer ob 8. uri je bil na Griču velik ognjemet. Najzanimivejša točka ognjemeta je bila projicirana podoba kneza namestnika Pavla. Pol ure pozneje je bila v Hrvatskem narodnem gledališču svečana predstava, na kateri se je izvajala dramska ilustracija Bukovčeve gledališke zavese ter opera Ivana Zajca »Zrinski«.

Novice

Elektrificirajte Sv. Trojico v Slov. goricah

Komaj nekaj streljajev je oddaljena Sv. Trojica od Sv. Lenarta v Slovenskih goricah in je vendar med obema trgoma velika razlika. Sv. Lenart je elektrificiran, dočim svetijo Svetotrojičani s petrolejkami. Prav romantično je, ko v mraku prižiga občinski sluga petrolejske cestne svetilke. Sv. Trojica je eden najlepših krajev v Slov. gor. s precej razvitim tujskim prometom. Edina ovira je pomanjkanje elektrike. Razne občinske uprave so napravile že nešteto vlog na odločujoče kroge s prošnjo za elektrifikacijo Sv. Trojice in Slovenskih goric sploh. Toda vse je bilo zaman. — Davkoplačevalci pravijo, da bi se dalo to vprašanje z malo dobre volje kmalu rešiti, saj je samo okoli 18 km zračne črte do Ptuja in nekoliko več do Maribora. Daljnovod bi rešil ta problem v zadovoljstvo vseh tržanov. V skrajnem primeru pa naj bi se do Sv. Trojice napeljala elektrika vsaj iz zasebne elektrarne pri Sv. Lenartu, kar bi veljalo vse dotlej, da se reši važno vprašanje elektrifikacije Slovenskih goric.

BOLNIŠNICA V PLAMENIH

Silen požar je zajel bolnišnico v Pančevu. Le z največjimi napori so še pravočasno rešili vse bolnike iz ognja. Na pomoč so prihiteli gasilci in vojaštvo. Z nadčloveškimi napori so po daljšem delu preprečili še večjo katastrofo. Ogenj je uničil tudi mnogo dragocenih aparatov, tako da je materialna škoda ogromna.

DOPISOVANJE S POLJSKO

Vpostavljena je normalna poštna služba na vsem ozemlju Poljske, bodisi da je okupirano od nemških ali sovjetskih oblasti. Zato se morajo pošiljati pisma v okupirane kraje Poljske naravnost naslovnikom, seveda, če so pisma frankirana z 4·— din, dopisnice pa z 2·— din. Samo one osebe, katerim so bila poslana pisma vrnjene z označbo „nepoznan", se lahko obrnejo na Glavni odbor društva Rdečega križa, Beograd, Simina ulica 19, radi posredovanja preko mednarodnega komiteta za dobivanje obvestil o njihovih sorodnikih. Vsebina pisem in dopisnic naj bo čim krajša, pisava naj pa bo čitljiva.

LUTKOVNI ODER V PTUJU

Nedavno je sokolski lutkovni oder v Ptuju razveselil deco z novo pravljično igro Jaroslava Pruche »Zlati hrošč«. Scena je bila smiselna in lepo urejena. Potek zadovoljiv. S smiselnim delom, dobro voljo in izbiro dobrih del bo postal ptujski lutkovni oder privlačen ne le za deco, marveč tudi za odrasle.

REKE SO ZAMRZNJENE

Že deset let ne pomnijo ljudje, da bi naše reke zamrznile. Letos je pritisnila tako huda zima, da prihajajo iz vseh krajev naše države poročila o silnem mrazu, o snežnih zametih in o zamrznjenih rekah. Zaradi snežnih viharjev je zlasti na jugu naše države oviran železniški in avtobusni promet. Nekatere zveze so sploh prekinjene. Sicer pa mraz sedaj že nekoliko popušča in je upanje, da smo najhujše že prestali.

ŽIVINA SE JE ZADUŠILA V HLEVU

Posestniku Kodriču Antonu v Novakih pri Poljčanah se je ponoči pripetila huda nesreča. V hlevu je poginilo 5 glav goveje živine, ki je našla smrt v dimu, ki je povzročila v posteljo položena vroča opeka. V hlevu, kjer se je zgodila nesreča, je spal domači sin. Ker je bilo mrzlo, mu je dala mati v posteljo vročo opeko. Močno razgreta opeka je povzročila, da se je začela slama v postelji smoditi. Nastal je močan dim, v katerem se je živina zadušila. Nesrečna družina je tembolj pomilovanja vredna, ker jo nesreča kar naprej zasleduje. Nedavno so Kodričevim poginile zaradi kuge vse svinje. Škoda znaša okrog 10.000 din.

TEŽKA NESREČA PRI SMUČANJU

Več ur po končanem podzvezinem prvenstvu je v Ribnici na Pohorju mariborski tekmovalec mehaničarski pomočnik Žunter Ivan med smučanjem v mraku padel. Ta trenutek je privozil za njim neki drugi smučar ter ga tako nevarno zadel s smučarsko palico v stegno, da mu je pretrgal žilo. Navzoča zdravnika dr. Šeber in dr. Lutman sta močno krvavečega ponesrečenca v avtu dr. Šebra odpremila v mariborsko bolnišnico. — Drugi ponesrečenec s Pohorja je zagrebški poštni uradnik Franc Slanina, ki si je na ostrem kamnu razparal stegno.

o **Vodnikova družba** obvešča, da je naklada letošnjih knjig vsa pošla. Poslane zneske bo pisarna knjižila za leto 1940.

o **Poročila** sta se gdč. Adela Saurer, blagajničarka pri tvrdki Jos. Benko v Murski Soboti in orožniški podnarednik g. Nikola Cvetkovič v Gornji Radgoni.

o **Obsojen zaradi lažne ovadbe.** Pred mariborskim okrožnim sodiščem je bil obsojen zaradi lažne ovadbe ekonom Jožef Lampl iz Ormoža na mesec dni zapora, pogojno za 5 let ter na izgubo častnih državljanskih pravic za 2 leti, ker je svoj čas v Ormožu lažno prijavil Marijo Rojsovo.

o **Bivšega narodnega poslanca g. Avgusta Lukačiča** je v Sokolskem domu pri Mali Nedelji doletela nesreča. Pri nekem delu v sokolskem domu je v temi stopil mimo stopnice ter tako nesrečno padel, da si je zlomil levo roko.

o **Veržejski most v veliki nevarnosti.** Most pri Veržeju preko Mure je v veliki nevarnosti. Vsled močnega ledenega oklepa se je nagnil in je vsled tega omejen promet preko njega. Preko mosta se lahko vozijo tovori le do 1 tone težine in še tedaj se ves most trese. Promet s Prekmurjem je zelo otežkočen. Mostu se skoraj vsak izogiba in gre rajši preko ledu.

o **Propaganda za bojkot proti naprednemu časopisju.** V farni cerkvi sv. Petra v Gornji Radgoni je ob praznikih sledilo raz prižnice oznanilo, da bo domača duhovščina izvršila po celi fari blagoslovitev stanovanj ter obenem obiskala vse stanovalce zaradi popisa. Kakor pa se je sedaj izkazalo, se ob priliki teh obiskov in popisov pri tržanih vrši obenem tudi propaganda za bojkot naprednega časopisja in propaganda za katoliško časopisje. Kakšna bo nato še propaganda na podeželju, si lahko mislimo.

o **Otroške košare.** Ker bi nekateri radi kaj darovali za otroške košare in ne vedo naslova Unije, jim ga sporočamo — Unija za zaščito otrok v Ljubljani, Beethovnova ul. 14, štev. ček. rač. 13.882.

o **Mura zamrznila.** V soboto je vsled pritiska mraza zamrznila Mura, kakor leta 1929, ko so ledene plošče porušile lesen most. Ledena plast zamrznjene reke Mure je tako močna, da je možen celo prehod preko reke. Po gozdih je začelo pokati od mraza drevje, razen tega pa so po kleteh zmrznili ljudem pridelki živeža.

o **Tatvina v Rušah.** Neznan tat se je splazil ponoči v stanovanje skladiščnika Rudolfa Muca ter mu odnesel za več sto dinarjev perila in oblek.

Celje

c **Iz poštne službe.** Upokojen je poštni inspektor Viktor Vagner v Celju.

c **Celjsko okrožno sodišče** obsega področje 12 sodnih okrajev. V letu 1939 je bilo na okrožnem sodišču v Celju obravnavanih 709 kazenskih primerov. Vsega skupaj je bilo 450 glavnih razprav. Tričlanski senat je razpravljal v 309 primerih, sodniki-poedinci pa v 141. Veliki senat se je sestal 17 krat in obsodil morilca Zabukovška na smrt, druge pa na dosmrtno robijo ali večjo kazen. Na 450 glavnih razpravah je senat obsodil 477 ljudi na ječo in zapor. Prizivov in pritožb zoper rešitve 12. okrajnih sodišč v kazenskih primerih je bilo 385. Sodišče je nadalje obravnavalo 340 pravd glede zneskov nad 12.000 din. Rekurzov in prizivov zoper sodbe in odločbe okrajnih sodišč je bilo v preteklem letu 670.

c **Planinsko predavanje.** Danes ob 20. bo v risalnici deške meščanske šole predaval g. dr. inž. France Avčin iz Ljubljane o temi „S smučmi preko Šar planine do Koraba". Predavanje bo spremljalo okoli 100 skioptičnih slik.

c **Protituberkulozna liga v Celju** je določila, da bo občni zbor lige 25. t. m. Liga je prevzela garancijo za nabavo nove rentgenske cevi za dispanzer. Petim bolnikom-rekonvalescentom se je dovolila za dobo treh mesecev podpora po 100 din, trem bolnikom pa za isti čas po 50 din.

c **Umrla sta v bolnišnici** 3 in pol letni pos. sin Martin Hrovat iz Reke pri Laškem in 61 letna žena žel. zvaničnika Alojzija Buček iz Laželože pri Laškem.

c **Napad.** 28 letnega posestnikovega sina Franca Andrijevca iz Trnovca pri Rečici ob Savinji je pred Delejevo gostilno napadel posestnik Alojz Žunter in ga z nožem zabodel v glavo in levo roko. Andrijevca so oddali v celjsko bolnišnico.

c **Časopisje v Celju.** V letu 1939 je izhajalo v Celju 9 časopisov in sicer: tednik „Nova Doba", 14 dnevnik „Slovenski Hmeljar", mesečniki „Mladika", „Književni glasnik", „Cerkev in dom", „Zagorski Zvonovi", „Gostilničarski Vestnik" in „Vestnik Sokolske župe Celje" ter vsakega četrt leta „Celjska razstava".

c **Delitev petroleja v Celju.** Prejeli smo: Mali trgovec je sploh brez petroleja in ga ne more nikjer dobiti, medtem ko ga nekateri večji trgovci v Celju še imajo ter ga odjemalcem milostno prodajajo po 1/4 l svojim favoritom pa v neomejenih količinah. Čudimo se takemu postopanju trgovcev, še bolj je pa čudno, da oblasti dopuščajo takšno delitev blaga. Vsak potrošnik naj prijavi oblastem onega trgovca, ki še ima petrolej, pa mu ga noče prodati v količini, ki jo zahteva! Tudi ne sme trgovec od odjemalca zahtevati, da mora poleg petroleja kupiti še kaj drugega. Prizadeti.

Ptuj

p **Cenj. naročnike prosimo, da oprostijo zamude pri dostavljanju „Večernika". Razumljivo je, da nas ne zadene nobena krivda, če prihajajo vlaki v Ptuj z zamudo. Ko bodo vlaki prihajali spet redno, bo tudi dostava pravočasna in brezhibna. Uprava „Večernika".**

p **Kaj se bo storilo na banovinskih cestah ptujskega okraja.** V proračunu okraj nega cestnega odbora je predvideno za razširitev ceste Ptuj—Dobrava ter nadaljevanje 20.000 din; za valjanje banovinskih cest 50.000 din; za nadaljevanje del pri preložitvi ovinka pri Sv. Lovrencu na Dr. polju 25.000 din; za gradnjo Dravinjskega mosta pri Sv. Vidu 250.000 din in za kanalizacijo v Majšpergu 30.000 din.

p **„Sirote".** V petek 19. jan. bo ob 20. slavnostna krstna predstava „Sirot", ki jih je napisal književnik Anton Ingolič, profesor na ptujski gimnaziji. Repriza bo v nedeljo ob 10. uri in v torek ob 17. uri. Dejanje se vrši v ptujski okolici.

Če ni surovin, tudi kapital nič ne pomaga

»Večernik« je že večkrat poročal o težkočah naše tekstilne industrije, ker ne more nabaviti dovoljne količine bombaža. Večina tkalnic je morala omejiti 48 urni delovni teden na 40, pa tudi na 36 urni delovni teden. Vsekakor so to žrtve za našo sorazmeroma mlado tekstilno industrijo, trpi pa pri tem tudi naše delavstvo. Če vemo, da živi v državi okoli 70.000 družin od tekstilne industrije, in da je v Sloveniji zaposlenih v tekstilni industriji 16.895 ljudi, potem vidimo, da je v interesu vse države, da se to vprašanje čimpreje in kolikor se le da zadovoljivo reši. Z omejitvijo tekstilne industrije bodo prav tako trpeli državni dohodki.

Zadnje čase je bilo več sestankov, katerih so se udeležila oblastva, zbornice ter predstavniki tekstilne industrije. Danes ni več nobenega dvoma, da naša tekstilna industrija ne more računati več na dobavo surovin iz klirinških držav. Tako odpadeta dosedanja dobavitelja Nemčija in Češkomoravski protektorat. Nemčija bi morala poslati 890.000 kg bombaža, vendar pa tega še do danes ni poslala. Italija bo sicer poslala bombaž, kolikor ga mora po dogovorih, vendar ga bo pošiljala postopoma in po zvišani ceni. Novi kontingenti pa bodo močno omejeni. Te dni bo sicer odšla v Italijo druga delegacija, da razčisti ta vprašanja, vendar je malo verjetno, da bo kaj dosegla; kajti italijanski industriji sami primanjkuje surovin. Zaradi tega so domače tkalnice odvisne do nadaljnjega od izdelkov naših predilnic. Število vretenc se je zvišalo zadnja leta na 230.000 ter se bo še zvišalo, vendar pa naše predilnice še zdaleka ne morejo kriti potreb tkalnic. Treba je upoštevati to, da predilnice sploh ne morejo izkoristiti polne kapacitete. Čeprav je dala Narodna banka zadostno število deviz na razpolago, da bi se naše predilnice mogle oskrbeti s potrebnim bombažem, pa je na drugi strani prevoz bombaža iz Indije ter Turčije zaradi omejitve pomorskega prometa in zaradi stroge kontrole zahodnih velesil močno otežkočen. Vendar pa je upati, da bo to vprašanje od strani zahodnih velesil kmalu ugodno rešeno.

Kupovanje tekstilnih izdelkov je zadnje mesece močno narastlo. To jesen in zimo se je kupilo več blaga kakor prejšnja leta. Skladišča v tovarnah so se močno izpraznila. Ker so dolgoročni plačilni pogoji po večini skrajšani in ker po večini trgovci več ne zahtevajo blaga na kredit, je razumljivo, da imajo tekstilne tovarne dovolj denarja. Vendar pa niti ti kapitali niso zadostni, da bi se lahko z njimi znova napolnila skladišča. Kajti cene surovin, prevoz in stroški za zavarovanje, a tudi mezde ter plače so se močno zvišale. Stvarno se kapital naše tekstilne industrije zaradi tega dnevno manjša. Zaradi tega je bila poslana ministrskemu predsedniku in vsem kompetentnim ministrom spomenica, kjer so vse te težkoče obrazložene in kjer se zahteva rešitev perečih vprašanj naše tekstilne industrije.

Kako pa je bilo s turškim bombažem? Žalibog se nade niso izpolnile ter je prišlo čez mejo le nekoliko vagonov bombaža; kajti turške oblasti ne izdajajo več dovoljenja za izvoz. Po zadnjem potresu pa moremo še manj zahtevati, da bi nas Turčija reševala s surovinami.

Maribor

Socialni problem Teznega: veliko otroško zavetišče

Svojčas smo poročali, da je na Teznem, ki je pretežno delavsko naselje, socialni problem zelo pereča zadeva pobreške občine. Mnogo socialnega gorja je videti v kočicah Spodnje Dobrave in dalje v ptujskem gozdu, kjer prebivajo delavske družine s številnimi otroki. Ker sta po navadi oče in mati zaposlena v tovarnah, so otroci prepuščeni samemu sebi in cesti. Zato je potrebno, da se za te reveže zavzamemo in zanje primerno poskrbimo. Tezenski otroci potrebujejo neko zavetišče, tople prostore, kjer se bodo pod nadzorstvom učili in igrali vse dotlej, da se ne bodo vrnili domov starši. Novoustanovljeni Rdeči križ na Teznem bo najbolje dokazal upravičenost in važnost obstoja, če se bo zavzel za male siromačke, ki morajo brez svoje krivde trpeti toliko socialnega zla. Skupno s šolo in tezenskimi dobrotniki naj ustanovi otroško zavetišče, kjer bodo dobili siromački vsaj skodelico toplega mleka in kos kruha. Dobre posledice tega plemenitega in človekoljubnega dela se bodo kmalu pokazale. Tezenske ceste ne bodo nič več polne pobalinov, ki so večkrat ljudem v nadlego. V bornih domovih ne bo več toliko bolezni, ker otroci ne bodo več prezebovali zunaj na mrazu, saj bodo imeli v toplo zakurjenem zavetišču varno in prijetno zavetje pred hudo zimo. Rdeči križ se bo prav gotovo zavedel svoje naloge in dolžnosti do teh malih revežev, ki jih je za Božič sicer lepo obdaroval, sedaj pa jim naj priskrbi primerno zavetišče.

Zborovanje mariborskih čebelarjev

V Mariborskem dvoru je bil včeraj dopoldne občni zbor podružnice čebelarskega društva v Mariboru. Dobro obiskano zborovanje je vodil predsednik **Črepinko.** Vsa poročila Črepinka, Pušaverja, Živka in Močnika so pokazala marljivo delo naših čebelarjev, ki skrbijo zlasti za strokovno izobrazbo. Zato je mariborsko čebelarstvo zelo napredovalo in pokazalo vidne uspehe. Izvoljen je bil večinoma dosedanji odbor z g. Črepinkom na čelu. Uspelo zborovanje je zaključilo strokovno predavanje banov. čebelarskega referenta g. **Okorna,** ki je zbudilo veliko zanimanje in odobravanje.

Vloga Slovanov v glasbi

Pod tem naslovom je bilo v Ljudski univerzi predavanje zagrebškega skladatelja prof. Antuna Dobronića. Žal je bilo le slabo obiskano. Sploh bo treba temeljito spregovoriti o ignoriranju tako zvane mariborske kulturne publike do prireditev na Ljudski univerzi. Vendar pa so bili tudi redki poslušalci predavatelju za izredno zanimiva izvajanja od srca hvaležni.

S predvajanjem gramofonskih plošč je znal predavatelj tudi laikom približati bistvene poteze raznih narodnih glasbenih posebnosti. Na primeru francoskega skladatelja Rameauja (»Kokoš«) nam je predočil francoski razumski realizem, na primeru Donizettijeve opere »Lucia De Lamermoor« italijansko virtuoznost, ki sili v ospredje posameznika, na Bachovi fugi pa nemško kompliciranost, ki razkraja melodije. V to ozračje so prinesli Slovani pravo revolucijo. Napram romansko germanski umetnosti forme so poudarjali umetnost vsebine. Najizrazitejši predstavnik te smeri, ki sloni na slovanski senzibilnosti, je »diletant« Musorgski, čigar arijo iz »Borisa Godunova« v Šaljapinovi interpretaciji smo slišali. Tu stopa dramska resnica nezasenčeno od raznih virtuoznosti v ospredje. Nekako sintezo zapada in vzhoda je videti v čeških komponistih Smetani in Dvořaku. Pri nas skušajo pod Dobronićevim vodstvom forsirati slovansko smer glasbe v Zagrebu.

OKLAL GA JE, KER MU JE DAL PITI

V Celestrini pri Košakih je prišel včeraj popoldne na dom 45letnega posestnika Štefana Gornika viničarjev sin Pavalec. Gornik mu je primesel pijače in Pavalec se je počasi opil. Znenada pa je začel brez vsakega pravega vzroka razsajati. Potegnil je nož ter dvakrat zabodel v hrbet posestnika Gornika. Težko ranjenega posestnika, ki ima načeta tudi pljuča, so prepeljali v mariborsko bolnišnico. Njegovo stanje je resno.

SUMLJIVA SMRT DOJENČKA

Te dni sta odšla zakonca V. iz Gosposvetske ulice na Pobrežju k teti v Počehovo na obisk. Doma sta pustila mesec dni starega otroka v košari in s cuclom. Vrata sta zaklenila in ključe izročila hišni gospodinji, katera je obljubila, da bo skrbela za otroka. Ko je drugo jutro prišla gospodinja v sobo, je našla otroka mrtvega. Otrok je umrl najbrže zaradi zapuščenosti in velikega mraza.

? ? ?

Odrejen je bil sodni ogled nesrečnega dojenčka, ki je zaradi brezobzirnosti na tragičen način zaključil svoje jedva započeto življenje.

ROPARSKI NAPAD V KAMNIŠKI GRABI

Ko se je ponoči vračal posestniški sin Hinko Šerbinek po Kamniški grabi domov, so ga napadli trije roparji ter ga s samokresom prisilili, da jim je izročil 1700 din gotovine. Za roparji ni nobenega sledu.

DVA VLOMA

Trgovka Lipušek Marija iz Sodne ulice 2 je prijavila policiji, da je neznani berač vlomil v njeno jedilno shrambo in ukradel razno posodo ter jedila. Drug vlom je bil v pisarni Združenja mlinarjev in žagarjev Ob jarku 6. Vlomilec je ukradel iz pisalne mize razne listine in poslovno knjigo.

m **Iz državne službe.** Upokojeni so učiteljica prve ženske meščanske šole v Mariboru Marija Serajnikova ter poštni inspektorji Vincenc Ločičnik, Matko Kumar, Josip Savrič, Andrej Doljak in Karl Kumar v Mariboru.

m **Pretep v kaznilnici pred sodiščem.** Februarja lani je prišlo do prerekanja med kaznjenci na dvorišču mariborske kaznilnice na Pobrežju. Ob tej priliki je 29 letni kaznjenec Štefan Novak, doma iz Štefanovcev, prerezal z rezilom skobelnika kaznjencu Francu Firbasu večjo žilo na licu, da mu je lice začasno ohromelo. Novak je bil obsojen v odsotnosti na 3 mesece strogega zapora.

m **Kronika zimskih nesreč.** Po nesreči je spodrsnilo, ko je stopil s sani, 37 letnemu ključavničarskemu mojstru Francu Jelenu iz Tezna. Jelen je padel ter si zlomil nogo. — Pri sankanju si je zlomila nogo 11 letna hči cestnega delavca Ljudmila Šternova iz Koroške ceste. — Pri prevažanju hlodov je spodrsnilo vozniku Francu Janežiču iz Šmartnega na Pohorju, da je padel v kotanjo ter si zlomil nogo. — Poleg tega se prišli tekom včerajšnjega in današnjega dne v mariborsko bolnišnico še štirje poškodovanci kot žrtve poledice in sankanja.

m **Ljudska univerza v Studencih.** V četrtek predava profesor g. Franjo Baš o temi „Maribor včeraj, danes in jutri". Tedenske slike.

m **Francoski krožek.** Konverzacijski tečaj gospe C. D. Akaro bo ob torkih od 19.—20. v čitalnici. Prvi sestanek v torek 16. januarja.

m **Nameščenske legitimacije.** Oni, ki so na popisovalnem oddelku mestnega poglavarstva na Slomškovem trgu 6 naročili nameščenske legitimacije (ne poslovne) se pozivajo, da jih najkasneje do 20. t. m. dvignejo istotam.

m **Avto je povozil v Košakih** 28 letnega tkalca Mirka Želja iz Peker.

m **Aretirani vlomilec.** Policija je prijela 35 letnega Rajka Sviglja iz Ljubljane, ker je nedavno vlomil na podstrešje Ivana Merčuna Ob jarku 6 ter ukradel mnogo obleke in perila.

m **Izginila** je neznanokam ključavničarjeva žena Kristina S. in zapustila 5 malih otrok. Za njo manjka vsaka sled.

m **Vlomilce je prepodil** upokojeni poštni sekretar Anton Kus iz Vilsonove ulice 25. Trije potepuhi so neznanokam pobegnili.

m **Društvo gluhonemih v Mariboru** je tudi priredilo božičnico za 70 gluhonemih iz Maribora, Celja in Ljubljane. Vsi gluhonemi so bili lepo pogoščeni in obdarovani z lepimi božičnimi darili. Društvo ima tudi namen s pomočjo dobrotnikov ustanoviti dom gluhonemih v Mariboru.

* **Naročniki Vodnikove družbe dignite Vodnikove knjige za leto 1940 v knjigarni in papirnici Tiskovne zadruge, Aleksandrova cesta 13.**

* **Te dni je prejel psihografolog F. T. Karmah,** ki se mudi v Mariboru pri „Zamorcu" več zahval s strani svojih prijateljev za pomoč, ki jim jo je nudil v raznih življenjskih vprašanjih, celo tudi pri loteriji. Obiskali so ga ljudje, ki jim je dal nasvete že pred leti in so v tem času lahko temeljito spoznali, s kolikšnim pridom so jih mogli izkoristiti. H Karmahu pa prihajajo tudi vedno novi prijatelji in prijateljice, da bo svoje bivanje v Mariboru moral najbrže celo podaljšati.

* **OBRTNIŠKI PLES 27. I. NARODNI DOM**

* **Svetosavska proslava** v soboto, 27. t. m. Sodelujejo pevski zbor „Jadran-Nanos", operni pevec g. Manoševski, violončelist g. Bajde, ravnatelj Glasbene Matice, pianist g. dr. Klasinc in vojaški orkester.

* **Pekovski pomočniki** priredijo 20. januarja zvečer v Narodnem domu veselico s sodelovanjem pekovskega pevskega zbora. Vabljeni!

m **Nočna lekarniška služba** (od 13. do vključno 19. t. m.) Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ulica 12, tel. 28-12; lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

Kino

* **Grajski kino.** Danes veliki letalski film o zračnih junakih **„Jeklena armada".** Film, kateri navduši mladino.

* **Kino Union.** Od danes „Hijene New Yorka", zelo zanimiv in napet gangsterski velefilm

* **Esplanade-kino.** „Bel Ami", najsijajnejše delo Willy Forsta, polno veselja, romantike, šarma, po romanu Guy de Maupassant-a.

Mariborsko gledališče

Torek, 16. jan., ob 20.: „Konto X", Red B.

Sreda, 17. jan., ob 20.: Koncert Glasbene matice. Red A.

Četrtek, 18. jan.: Zaprto.

Več točnosti pri obisku gledališča! Gledališka uprava ponavlja svojo prošnjo za pravočasno prihajanje k predstavam. To je v lastnem interesu zamudnikov samih, da ne izgube začetka predstave, zahteva pa to tudi obzirnost napram ostalim.

Gozdarska šola je Sloveniji nujno potrebna

Že včeraj smo poročali v pomembnem jubileju nižje državne gozdarske šole v Mariboru, ki letos že deseto leto opravlja za naše gozdno gospodarstvo zelo važno nalogo.

Potreba po ustanovitvi gozdarske šole v Sloveniji je bila v vseh povojnih letih zelo velika. Leta 1919. je Podravska podružnica slovenskega gozdarskega društva javno načela akcijo za ustanovitev slovenske gozdarske šole. Led je bil prebit in zahteva po tej ustanovi se je vsako leto ponavljala. Tako je leta 1924. ustanovila podružnica Jugoslovanskega šumarskega združenja v Ljubljani poseben odsek za ustanovitev gozdarske šole. —

Sobota

Upravičeno zahtevo so upoštevale tud. državne oblasti, ki so v proračunu za leto 1929-30. zagotovile ustanovitev gozdarske šole v Mariboru.

Nižja državna gozdarska šola je bila otvorjena 15. januarja 1931. Prvo slovensko gozdarsko šolo je organiziral in otvoril njen prvi in sedanji zaslužni ravnatelj g. inž. Zmago Zierenfeld, ki je z nastavnikom g. Josipom Vodopivcem začel strokovno vzgajati prvih 21 gojencev. Tiho je pričela gospodarsko važno delo mariborska gozdarska šola in v skromnosti si je nizala uspeh za uspehom v venec zaslug, ki jih ima ta zavod na polju našega gozdarstva.

Na zavodu sta enoletna in dvoletna šola. Namen gozdarske šole je izobraževati teoretsko in praktično mlade kmetske moči, da lahko uspešno nadzorujejo svoje in tuje kmetsko in gozdno gospodarstvo poleg tega pa tudi pripravljati s teoretsko in praktično vzgojo gozdarje in logarje za državno službo. V enoletno šolo morejo vstopiti tisti, ki so dokončali osnovno šolo, v dvoletno pa tisti, ki imajo predizobrazbo enakovredno najmanj dvema razredoma gimnazije ali trem razredom meščanske šole. Redno se sprejema do 20 gojencev, ki živijo v šolskem internatu. Učna načrta sta sestavljena primerno potrebam gozdarsko-tehniškega osebja, izobrazbi gojencev in možnostim intenzivnejšega poučevanja in učenja v internatu. Po uspešni končani šoli polagajo gojenci pred izpraševalno komisijo pismeni in ustmeni teoretski in terenski izpit. Organizacijski načrt predvideva za absolvente enoletne šole pri vstopu v državno službo čin žvaničnika, za absolvente dvoletne šole pa čin uradniškega pripravnika X. skupine.

Gozdarska šola v Mariboru je imela v začetku zelo težek položaj. Morala se je boriti z velikimi težavami, ki so bile včasih skoraj nepremostljive. Bilo je tudi premalo učnih moči. V jeseni leta 1931. je bil dodeljen še inž. Stanko Sotošek.

27. I. 1940

Sredi dela je doletel mariborsko gozdarsko šolo ministrski odlok, da se morata nižja gozdarska šola v Mariboru in logarska šola v Sarajevu ukiniti. Likvidacijo šole v Mariboru so za eno leto odložili, ker gojenci prvega razreda dvoletne šole še niso končali studija. V najhujšem času pa je šoli priskočila na pomoč banovina, ki je prevzela vse stroške za vzdrževanje šole, za internat in za osebje. Leta 1937. je bila ukinjena dvoletna šola, enoletna pa je stalno v nevarnosti, ker ji vsako leto grozijo z ukinitvijo.

Uspehi na gozdarski šoli v Mariboru so bili prav lepi. Izvenšolsko delovanje je bilo zaradi preobremenjenosti osebja zelo ovirano. Pri popularizaciji gozdarstva je šola sodelovala z lastno razstavo leta 1922., pri potujoči kmetijski razstavi in na raznih razstavah v Mariboru ter drugih slovenskih mestih. Učno osebje pa si je pridobilo mnogo zaslug za slovensko gozdarstvo z raznimi strokovnimi razpravami in poljudnimi članki v revijah in časopisih. Posebno se v tem odlikuje inž. Stanko Sotošek, ki uspešno urejuje »Gozdarski vestnik«, piše v razne strokovne revije in s predavanji širi smisel za umno gozdarstvo med našimi kmetskimi gospodarji.

Organizacijski načrt nižje državne gozdarske šole v Mariboru predvideva tudi zaposlitev gojencev, ker je namen šole izobraževati kmetske moči, ki bodo ostale na domačem gozdnem gospodarstvu in pomožno gozdarsko osebje za državne, samoupravne in zasebne gozdove in lesna podjetja. Vsako leto daje ta zavod 15 do 20 strokovno usposobljenih gozdarjev. Doslej je iz državne nižje gozdarske šole v Mariboru izšlo 167 absolventov, od katerih je velika večina že zaposlena.

Zadnji letnik dvoletne gozdarske šole je bil leta 1936-37. Zaradi splošne koristi bi bilo potrebno dvoletno gozdarsko šolo v Mariboru zopet obnoviti. V kolikor tega ne dovoljujejo zakoniti predpisi, bi

? ? ?

bilo treba te spremeniti. Zadnja leta je skoraj polovica absolventov iz drugih banovin, kar je velike koristi tako za Maribor, kakor za absolvente same.

Zelo zanimiva so tudi vsakoletna »Izvestja«, ki jih izdaja ravnateljstvo mariborske gozdarske šole v redakciji g. inž. Zmago Zierenfelda. V njih je zelo mnogo zanimivega in za naše gozdarstvo važnega gradiva. Podrobni statistični pregledi so plod skrbnega proučevanja našega celotnega gozdarskega in lesnega gospodarstva.

Omeniti je treba tudi »Kroniko«, ki jo je za petletnico nižje državne gozdarske šole v Mariboru napisal profesor te šole g. inž. Stanko Sotošek v »Šumarskem listu« 1936 in ki je izšla tudi v posebnem odtisu.

Zanimivosti

V čem je tragedija slovanskega razvoja

Evropo lahko razdelimo na dva dela. na slovansko in neslovansko. Neslovanska Evropa je v odnošajih do Slovanov podobna ostarelemu patriciju, ki je navajen, da so mu Slovani bili sluge in sužnji, nižja rasa, svet Azijatov, nekaj manj vrednega od ostale Evrope. Na drugi strani je slovanska Evropa, mlada in močna, ki se že več stoletij prebuja iz letargičnega spanja in terja svojo obliko življenja.

Ti dve Evropi sta stalno, že tri stoletja v boju za prevlado. Medtem ko je slovanska Evropa v primeri s poedinimi neslovanskimi velikimi evropskimi narodi številnejša, močnejša po prirodni življenjski sili in kompaktnejša po naselitvi, je neslovanska Evropa nasičena z rafiniranejšimi in bolje izkušenimi političnimi metodami, z večjo materialno civilizacijsko, vendar ne duhovno kulturo.

Ko bi morali Slovani v zadnji svetovni vojni izvojevati svojo največjo zmago — prva je bila poraz Napoleona, — jim je neslovanska Evropa navrgla bacil boljševizma, ki je uničil slovansko ideologijo in odtrgal največji slovanski narod Ruse iz okvira slovanskega bratstva. V plombiranih vagonih so prepeljali boljševiške vodje iz Švice skozi ozemlje centralnih sil. Komunistične vodje so podpirali neslovanski elementi. Ako bi ne bilo tega in bi se slovanske države iznebile večne nesloge ter znašle v skupni zvezni državi, bi ne bilo usodnih posledic zanje.

Čakali smo, da bo Rusija vrgla s sebe žig boljševiške revolucije in se vrnila na pot francoske revolucije ter izvedla razumno slovansko politiko. Toda preden je nastopila ta evolucija, je povedla Evropa proti Slovanom križarsko vojno. V kratki dobi smo doživeli razpad dveh slovanskih držav. Ta križarska vojna še ni končana, nje namen je, razkosati Slovane na majhne državice, ki bi bile brez vidne vloge v zgodovini sveta. Boljševizem je s stališča slovanske nacionalne ideje največji rušilec slovanske moči, bil je orožje neslovanske Evrope proti zedinjenim Slovanom, zato ga moramo odbijati in iskati pota k sodelovanju na zdravi socialni podlagi vseh slovanskih narodov, piše v »Danu« Sava Davidović-Zeremski.

— Kaj menite, gospod profesor, o mojem predlogu?
— Kratek je in dober — dolg in slab.

Koliko skavtov je na svetu

Po najnovejših statistikah šteje mednarodna skavtska organizacija danes okoli 3.300.000 članov. Organizacija, ki ima svoj sedež v Londonu in katere vrhovni poglavar je lord Baden-Powell, obsega vsega skupaj 56 zvez v 48 državah. Najbolj je skavtizem razvit v Angliji, Franciji in Ameriki. sploh po vseh demokratskih deželah. Nemčija ni nikoli pripadala svetovni skavtski zvezi. Italija pa je tudi izstopila iz nje že leta 1926. Avstrijska skavtska zveza je bila po priključitvi Avstrije k Nemčiji l. 1938 razpuščena, češka še obstaja, vendar je spremenila svoje ime v »Skavtska zveza Bohemia-Moravia«. Kako stoji trenutno s skavtizmom ia Poljskem, kjer je imel poprej močne postojanke, ni znano. Iz neznanih razlogov je v zadnjem času ustavljeno delovanje skavtskih zvez v Romuniji in v državi Panama. Zato pa je Kitajska začela z organizacijo skavtov in sicer takoj s 315.000 člani.

V naši državi Jugoslaviji je skavtizem, ki se je poprej lepo razvijal in štel že nad 8000 članov, v zadnjih treh letih prišel malo v zastoj, zlasti vsled nekaterih ukrepov prosvetnega oblastva, ki so imele sicer dobro namero, a so praktično zelo zavirale skavtsko delo med srednješolsko mladino. Vendar je v novejšem času opažati spet živahnejše delovanje skavtskih edinic, zlasti v Sloveniji. Po statistiki predlanskega leta je štela Dravska skavtska župa 1096 članov in članic. Medtem pa je članstvo spet porastlo. Danes obsega skavtizem v Sloveniji 15 stegov (v Ljubljani trije), 5 roverskih klubov in več drugih edinic.

Subotičan - general sovjetske vojske?

Med svetovno vojno je izginil stražmojster domobranskega polka iz Subotice Kristijan Nelić. Boril se je v Galiciji in ko ni bilo o njem nobenega glasu, se je žena trudila zaman, da bi zvedela o njegovi usodi. Končno se je vdala v misel, da je mož padel ali pa v ruskem ujetništvu umrl.

Minile dni je pa 26letni sin pogrešanega frontnika, Ilija Nelić, ki ima v Subotici majhno trgovinico, poslušal radio poročila. Naenkrat je čul, da je prišel v finsko ujetništvo ruski general Nelić. Kasneje so to poročilo demantirali in dodali, da se je general Nelić podal iz Moskve s političnimi komisarji GPU na fronto z nalogo, da preišče vzroke dotedanjih porazov.

Ilija Nelić je prepričan, da sovjetski general ni nihče drug kakor njegov izginuli oče.

Zavezniški načrt o pomoči Finski

V rimskih političnih krogih je zbudilo veliko iznenadenje pisanje vojaškega strokovnjaka v »Tempsu«, kjer razpravlja o možnosti oborožene pomoči Finceni na način, da bi Anglija in Francija izkrcali v Petsamu svoje čete, zavezniško brodovje naj bi pa podvzelo akcijo skozi Dardanele in Črno morje k Odesi. Dopisnik rimskega »Regime fascista« meni, da je to pisanje le bolj zastrašitev sovjetov, kakor pa realna zamisel. Po drugi verziji naj bi angleško-francoske čete sodelovale v bojih pri Karelijski morski ožini, kamor bi poslali samo Francozov 100.000. Francoski generalni štab da hoče s tem začeti pravo vojno izven Maginotove črte na kraju, kjer bi se pokazal za zaveznike večji efekt.

PADEL JE SVETOVNI PRVAK NA LEDU, VASENIUS

V finsko-ruski vojni je padel svetovni prvak na ledu Birger Vasenius, dostojen naslednik svojega prednika Claasa Thunberga. Kot poročnik je poveljeval oddelku na fronti Karelijske morske ožine. Znameniti tekač Nurmi služi kot poročnik pri letalskem oddelku. Vsi znameniti finski sportniki-smučarji so na fronti spretni vodje čet. Sloviti tekač na dolge proge Niemi je stražmojster smučarske patrulje, ki premeri vsak dan velike daljave na fronti.

Ko je leta 1925 Painleve sestavil novo francosko vlado, sta bila med novimi ministri tudi Briand in Caillaux, ki sta se strahovito mrzila. Painlevé ju je hotel pomiriti, poprosil je Brianda, naj da roko svojemu nasprotniku in pozabi staro sovraštvo. Briand je stopil k Caillauxu in mu dejal:

— Želim vam od vsega srca to, kar vi meni želite!

— No torej poglejte gospod predsednik, je dejal Caillaux, da je nemogoče, pomiriti se s takim človekom...

—

Hišnik: — Kaj pa toliko razmišljate gospod profesor?

Profesor: — Cvetlični lonec mi je padel na glavo in . . .

Hišnik: — Kaj, cvetlični lonec?

Profesor? — Da, in sedaj ne vem kako se te cvetlice latinsko imenujejo...

Ameriški brezposelni prodajajo oči...

Pet žen in en moški v Ameriki so ponudili v prodajo po eno svoje oko. Ena izmed njih, Marta Smith pravi, da je njen mož brez dela in se mora žrtvovati za kruh. S prodajo svojega očesa slepcu bi kupila farmo in se bavila z gojenjem kokoši, zajcev in koz... Druga trdi, da je vdova petdesetih let, premlada za pokojnino, prestara, da bi lahko našla kak zaslužek. Henri Sinclair izjavlja, da bi rad dal eno oko, da bi rešil svoje otroke bede. Cena, ki jo hočejo imeti ti nenavadni prodajalci se giblje med 15 do 20 tisoč dolarjev za oko.

Angleška lovska letala

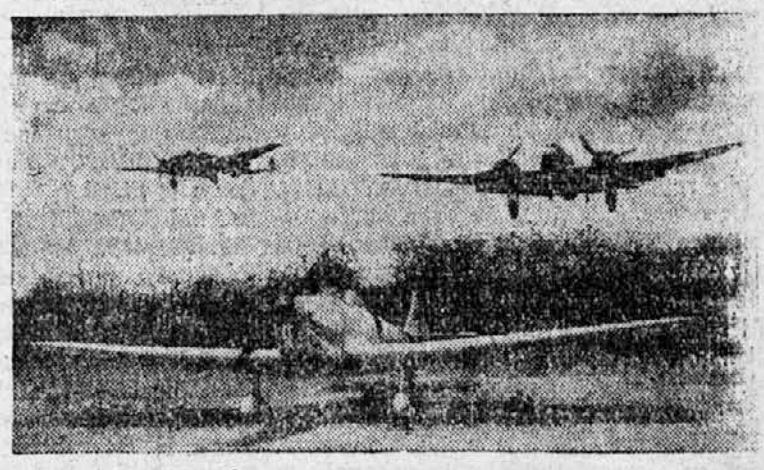

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI 59

»Tvoja zaroka z Joro je bila torej le kupčija, ki naj bi pokrila zločin!« je vzkliknil Ramas.

»Z Yagirijeve strani nedvomno. Ne bom ti tudi tajil, da mi ni bilo sprva prav nič do Jore. Saj je bila tedaj še otrok. Rajši bi si bil izbral žensko, ki bi izpolnila mojo fantovsko mladost, kakor da sem moral kot samec čakati, da doraste moja mala nevesta. Toda za to me je odškodovala ponosna zavest, da bom postal zet mogočnega Yagirija Seonija in morda kdaj celo njegov naslednik. Yagirijev sin Takur, Jorin brat, je bil v otroških letih šibkega zdravja, in le največji negi zdravnikov se je nazadnje posrečilo, da so mu ohranili življenje. Pozneje pa, ko je Jora doraščala in postajala dekle, ko se je razcvetela v bujno krasotico, se je pridružila prvotnemu sebičnemu nagibu tudi ljubezen. Vzljubil sem jo resnično. Zato sem se spustil v boj s teboj, čim sem izvedel, da bi mi utegnil ukrasti njeno srce. Od tod je izviralo vse, kar sem ti storil zlega. Zato sem tudi stal tako zvesto na Yagirijevi strani, pripravljen na vse, celo na zločin.«

»Sedaj razumem marsikaj,« je vzkliknil Ramas globoko zamišljen.

»A glavnega še vedno ne,« je nadaljeval Mahabali. »Dranath Rayani ni bil zadnji potomec Rayanijev. Imel je sina, ki je bil ob njegovi smrti še dete v plenicah. Da bi se za stalno in za gotovo dokopal do najvišje oblasti, ki je bila končni cilj vseh njegove rodovine, je moral Mirca Seoni odstraniti tudi še tega sina.«

»In ga je zastrupil...« je vzkliknil Ramas.

»Ni ga,« je zanikal Mahabali. »Tega mu ni bilo treba. Z mojim očetom Angabadom sta si izmislila način, po katerem sta se ga mogla iznebiti brez neposrednega zločina. Poskrbela sta za njegovo samo navidezno smrt. Ko so ga pokopali, sta ga dvignila in znova oživela. Prišel je v skupno vzgojevalnico, toda ne pod pravim, temveč pod izmišljenim imenom.«

Ramas je planil razburjeno kvišku. — Skozi možgane mu je švignila nenadoma misel, ki ga je vsega prevzela, vendar je še ni izdal. Vzkliknil je samo:

»Pod kakšnim imenom?«

»Zdi se mi, da si ga že sam uganil,« je odgovoril Mahabali.

»Takur Indor?«

»Da.«

»Moj oče!«

»Da. Tvoj oče Takur Indor je v resnici Takur Rayani.«

»In jaz sem Ramas Rayani!« je kriknil inženir ter se do dna duše prevzet sesedel na stol.

»Priporočil sem ti že od začetka, da da sédi,« je dejal Mahabali. »Vedel sem, da bo moja izpoved globoko delovala nate. Tako je, vse je tako. Tvojega očeta so vzgojili ne da bi on sam ali kdor koli drugi le slutil, kakšnega pokolenja je v resnici. Postal je inženir. Že kot deček je pokazal čudovito nadarjenost, in s štiri in dvajsetim letom je zgradil vsemirsko letalo, o kakršnem so zaman sanjali največji duhovi vsa stotisočletja pred njim. Krvi in razuma Rayanijev v njem ni bilo mogoče zatreti. Prav to je postalo zanj tako usodno. Yagiri Seoni mu ni mogel privoščiti tega čudežnega uspeha in sklenil je, da se ga iznebi. Takur Rayani je bil tudi kot Takur Indor Seonijem nevaren.«

»Dejali so mi, da je razdor povzročil spor zaradi moje matere, Sadiye Kamthijeva,« je pripomnil Ramas. »Ali je mar tudi ta zgodba izmišljena? Tega ne bi mogel verjeti, saj mi Hampur Kamthi ne bi lagal.«

»Zgodba ni izmišljena,« je pojasnjeval Mahabali. »Samo njeno ozadje je malo drugačno. Tega ozadja niti Hampur Kamthi sam ne pozna. Navidezni spor je izšel zares iz boja za tvojo mater Sadiyo, toda bil je igran.«

»Igran?« se je začudil inženir.

»Da, igran. Yagiriju Seoniju, mogočneoblastniku Rayanipura, ni bilo prav nič do revne Sadiye Kamthijeve. Ni je ljubil, čeprav je bila nenavadna lepotica. Seči je hotel po njej samo zato, da bi ranil Takurja Indorja-Rayanija. Hotel mu je zagreniti življenje iz neprijetne zavesti očetovega zločina in ljubosumnosti na njegov veliki iznajditeljski uspeh. Razen tega je morda upal, da se mu bo iz tega spora utegnila prožiti prilika, da ga sploh za vselej odstrani in se tako zase in za svoje potomce iznebi navzočnosti človeka, ki mu že kot poosebljena rodbinska vest ni mogel biti ljub.«

»To je bilo podlo.«

»A s stališča Yagirija Seonija razumljivo. Naklep se mu je tudi čudovito preprosto posrečil. Nameravani Takurjev beg s Sadiyo v vsemirje mu je nudil najlepšo priliko, da je lahko natvezil senatu in javnosti zgodbo o napadu in obrambi, v kateri je Takur padel. In namesto v grob, kakor so vsi mislili, je prišel tvoj oče med otrpnjence v skladišče prednikov. Seveda zopet pod drugi mimenom.«

»Kot Anath Yagmi.«

(Dalje.)

Kultura

K simfoničnemu koncertu Glasbene Matice

V koncertni dvorani Sokolskega doma v Mariboru bomo jutri, 17. t. m. slišali prekrasen Smetanov ciklus, simfoničnih pesnitev »Ma vlast«. (Moja domovina). To grandiozno kompozicijo bo izvajal orkester Glasbene Matice skupno z vojaško godbo domačega pehotnega polka. iz prijaznosti bo sodeloval tudi harfist g. Franjo Lukeš.

Pod skrbnim in spretnim vodstvom kapelnika g. kap. Josipa Jiránka, ki je v zadnji koncertni sezoni z velikim uspehom dirigiral Dvořakove »Slovanske plese«, je orkester z železno vztrajnostjo navežbal to globoko zajeto delo. Skladba ustreza v nekaterih stavkih obliki stroge lepote, v drugih pa je vsa mehka, čustvena in otroško razigrana. Smetana je ustvaril to delo z gorečnostjo zrelega človeka, položil je vanjo vse svoje čustvovanje, dal ji kos svojega življenja. Živo nam predočuje veselje in trpkosti bratskega češkega naroda, njegovo zgodovino, preiz kušnje in nesreče, tudi vso veliko vero v svobodno bodočnost. Veličastnost skladbe zadivi slehernega poslušalca in ga dvigne nad skrbi in tegobe sedanjega nemirnega časa. V duhu zaživimo s slavnimi junaki husitsko dobo, spremljamo jih na njihovih junaških pohodih, a že v prihodnjem trenutku se pogreznemo v tajinstvenost češke narodne pripovedke. Pred nami vstaja mogočni Vyšehrad, peni se široka Vltava, tam daleč na obzorju, tam pri Blaniku se jasno zablisne, zatrobijo rogovi, zakleti vitezi in ponižani narodi se prerojeni dvignejo in se osvobode tlačiteljevih spon. Bedřich Smetana, ki spada med največje češke duhove, si je s to skladbo, ki jo je ustvaril v najtežji dobi svojega nemirnega življenja, pridobil simpatije in priznanje vsega kulturnega sveta.

Kipar Robert Frangeš

Dne 11. t. m. je umrl v Zagrebu eden izmed stebrov sodobne hrvatske umetnosti, akad. kipar prof. Robert Frangeš. Rojen l. 1872. v Mitrovici, je studiral najprej nižjo gimnazijo, nato obrtno šolo v Zagrebu in na Dunaju ter končno tam tudi akademijo. Pozneje je postal profesor na zagrebški obrtni šoli in umetniški akademiji ter reden član Jugoslavenske akademije znanosti in umetnosti.

Kot umetnik je bil pokojnik utiralec novih kvalitetnih poti v hrvatskem kiparstvu, ki je doživelo od njegove mladosti dalje ogromen razmah in svetovno slavo, zlasti z deli Ivana Meštrovića in Augustinčića. Frangeš je bil njun predhodnik, dasi se je smerno gibal drugače. Njegova dela so vzbujala pozornost še ko je studiral na Dunaju, pozneje so pa postala znana ne samo med Hrvati, marveč tudi drugod po Evropi, saj jih je razstavljal v Beogradu, Sofiji, Parizu, Petrogradu, Kodanju itd. Slovence je z njim seznanil že pred svetovno vojno nekdanji »Slovan«, Izdelal je poleg manjše plastike, ki je v galerijah ali v zasebni lasti, več monumentalnih javnih plastik, nagrobnih spomenikov in spomenikov, med katerimi je treba posebej omeniti njegovo zadnje delo spomenik kralja Tomislava, ki bo šele odkrit v Zagrebu na Trgu kralja Tomislava. Njegova posebna odlika so pa živalske plastike, in prof. Ljuba Babić pravi, da je dosegel Frangeš v tem višek, ki sega v evropstvo. Po smeri je bil realist, toda ne hladne, mrtve vrste in akademizma, ampak poduhovljenja in močne izraznosti.

Velike zasluge si je pridobil pokojnik tudi pri organizatoričnem in pedagoškem delu. Bil je dolgo leta vodilna osebnost v skupnih prizadevanjih hrvatskih likovnih umetnikov in prav tako tudi pri »Ladi«, s katero se je udeležil znane velike jugoslovanske razstave ob času kronanja kralja Petra I. v Beogradu l. 1904. Kot profesor je vzgojil celo vrsto pomembnih umetnikov, katerim je bil najboljši kažipot v svet umetniškega ustvarjanja, kar mu je omogočalo zlasti njegovo izredno obsežno znanje. Z njim je izgubila Hrvatska, pa tudi vsa Jugoslavija umetnika, katerega dela bodo ohranila trajno vrednost.

-r.

k. **»Jugoslavija v sliki«.** Ravnatelj zagrebške umetniške akademije, akad. slikar Tomislav Krizman pripravlja že štiri leta grafične mape jugoslovanskih krajev, posebno zgodovinsko in arhitektonsko zanimivih zgradb ter narodnih običajev. Delo je razdelil na štiri mape, od katerih obsega vsaka 60 listov v bakrotisku in 30 strani teksta. V Državni tiskarni v Beogradu sta izšli doslej prvi dve mapi »Jadran« ter »Bosna in Hercegovina«, sedaj se tiska tretja, »Vzhodna Jugoslavija«, na vrsto pa pride še četrta, »Hrvatska in Slovenija«. Slike v formatu 33:48 cm so reproducirane na kartonu in združene v mapi, vezani v domače platno z zlatim napisom. Pobudo za te mape je dal Krizmanu še pokojni kralj Aleksander.

k. **Razstava Antuna Motike v Zagrebu.** V nedeljo je bila odprta v Zagrebu v Ulrichovem salonu kolektivna razstava hrvatskega akad. slikarja Antuna Motike, po rodu Istrana, sedaj profesorja v Mostarju. Razstavil je okoli 60 del, akvarelov, olj, gvašev in risb, večinoma motivov iz Hercegovine in Dalmacije. V Pazinu in na Sušaku, kjer je studiral gimnazijo, mu je bil učitelj risanja naš slovenski slikar prof. Saša Šantl, ki mu je tudi omogočil odhod na akademijo.

Sport

Zapostavljanje smučarjev iz MZSP-e

Naši smuški alpinisti Praček, Heim, Žnidar, Žvan, Mrak, Lukanc, Koblar in Voller so odpotovali na 10-dnevni trening v Cortino d' Ampezzo v Italiji. Italijani nudijo našim smučarjem vse mogoče ugodnosti in popuste. V mariborskih smučarskih krogih je vzbudila precej pozornosti okoliščina, da ni bil pozvan na pot niti eden izmed tekmovalcev klubov MZSP, ki so pokazali na lanskem prvenstvu v alpski kombinaciji v Ribnici na Pohorju uspehe, ki jih k sodelovanju na takem treningu prav gotovo upravičujejo. Zakaj bi se tudi našim smučarjem, ki jim ne primanjkuje niti sposobnosti niti ambicije, ne dala priiika za trening na mednarodnem terenu. Tudi smuškemu sportu v MZSP naj se nudijo iste prilike za razvoj kakor drugod.

MARIBORČANI NA DRŽAVNEM PRVENSTVU V KLASIČNI KOMBINACIJI

Prihodnjo soboto in nedeljo bo v Bohinju letošnje državno prvenstvo v klasični kombinaciji, ki se ga bodo udeležili tudi 4 Mariborčani: podzvezin prvak Fanedl, Šubic, Legvart (vsi člani ISSK Maribora) ter Krajnčič, član SK Železničarja.

DVOJNO SREČANJE PSK IN VSD

Maribor. Pekovski sport. klub in Varaždinsko sportno društvo sta zaključila dvojno srečanje svojih boksarjev. Prvi izmed obeh prijateljskih dvobojev bo v nedeljo, 21. t. m., v Varaždinu. Za vsak klub bo nastopilo po 5 boksarjev. PSK bodo zastopali Ipavec v težki kategoriji, Štrukelj v srednji, Blas mesto blesiranega Švajgerja v welter, Senekovič v bantam in Miglič v peresni teži. Za nedeljsko gostovanje vlada v atletskih krogih veliko zanimanje, posebno radi revanžnega nastopa, ki bo 10. februarja v Mariboru v dvorani Zadružne gospodarske banke.

KONFERENCA SREDNJEEVROPSKEGA NOGOMETA

V Budimpešti je bila nogometna konferenca predstavnikov nogometnih zvez Italije, Jugoslavije, Nemčije, Romunije, Švice, Madžarske in Češkega protektorata. Sklenjeno je bilo, da naj vse zveze do 15. februarja predložijo svoje mišljenje glede SE pokala, nakar se bo o tem ponovno sklepalo. Za podonavski pokal bodo za enkrat igrale Romunija, Madžarska in Jugoslavija, računa pa se tudi s pristopom Italije, Nemčije in Protektorata. V tekmovanju bodo tudi B reprezentance omenjenih držav. Tekmovanje se bo začelo že letos poleti. Mednarodni tajnik VNZ je zaključil revanžno tekmo z Madžari za 29. september v Budimpešti.

s. **ISSK (zimsko sportni odsek)** ima sejo jutri, ob 1/2 19. v novih prostorih na Aleksandrovi cesti 3.

s **SK Rapid bo vložil protest** proti sklepu u. o. SNZ, s katerim se razveljavlja že verificirana nogometna tekma Mura—Rapid, ki se je odigrala lani 29. oktobra v Murski Soboti.

s **Na rednem letnem občnem zboru HNZ** je bil izvoljen po večini dosedanji odbor z dr. Kraljevićem na čelu. Sprejet je bil skep o ustanovitvi nove podzveze v Sušaku.

s. **V Zagrebu je bil občni zbor plavalnih klubov,** ki je potekal v jako prijateljskem in pomirljivem vzdušju. Srbski klubi niso bili zastopani. Resolucija z zahtevami slovenskih klubov je skoro v celoti prodrla. Mariborski plavalni klub je prejel podporo 1000.— din.

s **Ferencvaros** je na povratku iz Turčije premagal Žaka (Sombor) s **13 : 0** (6 : 0). Zadnjo tekmo bo odigral v Petrovgradu.

Smučarska poročila

(„Putnik", Maribor, 16. jan.)

Mozirska koča na Golteh: —11 C, jasno, mirno, 15 cm pršiča na podlagi 40 cm.

Celiska koča: —9 C, sončno, mirno, 20 cm pršiča.

Logarska dolina (Sestre Logar): —19 C, jasno, mirno, 10 cm pršiča na podlagi 25 cm.

Koča pod Kopo: —8 C, jasno, vetrovno, 20 cm pršiča.

Sv. Trije kralji: —4 C, debela megla, mirno, 10 cm pršiča na podlagi 10 cm, sankališče ugodno, snežne razmere na cesti ugodne .

Sv. Lovrenc na Pohorju: —9 C, želo oblačno, mirno, 8 cm pršiča na podlagi 12 cm.

Ribnica na Pohorju: —6 C, pooblačeno, mirno, 14 cm pršiča na podlagi 12 cm.

Kotlje — Rimski vrelec: —10 C, pooblačeno, mirno, 10 cm pršiča, snežne razmere na cesti zelo dobre.

Peca: —5 C, jasno, mirno, 30 cm pršiča na podlagi 50 cm.

Sokolstvo

OBČNI ZBOR SOKOLA PRAGERSKO

Sokolsko društvo Pragersko je imelo redni občni zbor, ki ga je vodil starosta Božič Roman. V kratkih besedah je orisal vse težkoče pragerskega društva. Po nagovoru so sledila poročila funkcionarjev, nato pa volitev novega odbora, v katerega so bili izvoljeni: za starosto **Lušak Alojz,** podstarosta Vodeb Jože, tajnik Velikonja Vojko, načelnik Preuer Alojz, podnačelnik Podgoršek Franjo in Vindiš Karl, načelnica Vršič Štefka, podnačelnica Bizjak Dragica, blagajnik Perc Anton, prosvetar Pavlin Emerik, gospodar Vindiš Viljem, matrikar Božič Roman in knjižničarka Senekovič Anica. V odboru so še: Senekovič Feliks, Lužnik Franc, Barbič Anton, Ileršič Janez in Slavinec Ana.

l. **Turki se zavedajo važnosti telovadbe.** Turška je odredila na osnovnih šolah vsak dan po pol ure telovadbe pred začetkom pouka. Na srednjih šolah telovadijo tedensko dve uri. Turške oblasti razmišljajo, kako naj urede obvezno telesno vzgojo tudi na visokih šolah. V ta namen studirajo bodoči telovadni učitelji tudi Tyršev sokolski telovadni sistem.

Važno opozorilo!

Vsakega 14. v mesecu začasno ugasne pravica do nezgodnega zavarovanja za 10.000 din tistim starim naročnikom, ki še niso poravnali naročnine do konca tekočega meseca. Čim prejme uprava »Večernika« od njih zaostalo naročnino, stopi njihovo zavarovanje **zopet v veljavo.**

Poravnajte zato naročnino takoj! V Vašem interesu **ne odlašajte niti dneva več!**

UPRAVA »VEČERNIKA«.

Ne pozabi naročnine!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par, najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.— Dražbe, prekliči dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.— Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma za te vposlati v pismu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 8 din

Razno

GOSTILNA TRIGLAV
Prvovrstna, samo sortirana vina iz Slovenskih in Ljutomerskih goric, izvrstna meščanska kuhinja. Se priporoča A. E. Lisjak, gostilna »Triglav«, Glavni trg 3. 13350-1

NA HRANO IN STANOVANJE
sprejmem delavca ali nameščenca. Kneza Koclja 24-I., vrata 4 13459-5

Posest

POSESTVO
primerno za upokojenca, naprodaj v Zagradu. Vprašati pri Fricu Confidenti, Celje, Razlagova ul. 3-a, Pokojninski zavod. 13648-2

Prodam

JABOLKA
različne sorte prodajam. Mlinska ul. 10, od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Poslušite se, dokler so na zalogi. 13626-4

IZBOREN AJDOV IN CVETLIČNI MED
po din 15.— za kg, pri večjem odjemu popust, oddaja Kmetijska družba, Meljska cesta 12. 13650-4

Stanovanje

STANOVANJE
soba in kuhinja, oddam s 1. ali 15. februarjem. Studenci, Kralj Matjaževa 29. 13647-5

Stanovanje išče

TRISOBNO STANOVANJE
s pritiklinami, v novi hiši, s plinom iščemo. Takoj ali najkasneje s 1. majem. Ponudbe pod »Nova hiša« na ogl. odd. »Večernika«. 13642-6

Sobo odda

VEČJO SONČNO SOBO
s štedilnikom oddam. Pobrežje, Nasipna ul. 80 (nasproti tovarne). 13643-7

OPREMLJENO SOBO
oddam takoj. Slovenska 20, v trgovini. 13649-7

Sobo išče

SOBO
z dvema posteljama iščem. Ponudbe pod »Številka 14« na ogl. odd. »Večernika«. 13646-8

OPREMLJENO SOBO
za 2 osebi v bližini Maistrove ulice iščem. Cenjene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Mirna«. 13652-8

Službo dobi

SAMOSTOJNO KUHARICO
ki opravlja tudi vsa hišna dela, sprejmem s 1. februarjem. V poštev pridejo samo mlajše moči. Naslov: Heričko Pavel, pisarna, Maribor, Kne za Koclja ul. 6. 13640-9

PRIDNO DEKLE
za vse iščem za čez dan v gostilno. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13641-9

MOŠKEGA
za nočno službo sprejme prenočišče Plauc. 13645-9

Službo išče

KUHARICA
išče službo k dvema osebama. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13631-10

SLUŽBO HIŠNIKA
oskrbnika ali trgovskega sluge iščem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13632-10

VRTNARICA
in hišna pomočnica želi spremeniti službo na dobro in stalno mesto v Mariboru. Pismene ponudbe na ogl. oddelek »Večernika« pod »Vrtnarica«. 13651-10

Zgubljeno

IZGUBIL SE JE
zlat prstan od Cvetlične ulice do frančiškanske cerkve. Najditelj naj ga odda v upravi »Večernika«. 13644-11

Dopisi

KATERA GOSPODIČNA
ali vdova bi bila volina deliti srečo s 30-letnim trgovcem. Dota zaželena, vendar ni pogoj. Ponudbe s sliko na ogl. odd. »Večernika« pod šifro »Diskrecija«. 13657-12

Izdaja in urejuje ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ulica 6. — Telefon uredništva štev. 25-67 in uprave štev. 28-67. — Poštni čekovni račun štev. 11 409.